

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
Детский сад №5 «Радуга» г.Якутск

«Орто бөлөххө уос бүтэй дорҕооннорун чуолкайдык сангарарга чингэтэн
үөрэтии дьарыга, үөрэппити хатылааһын»

Выполнила: воспитатель
Жергина Прасковья Николаевна

Якутск, 2022 г.

Орто белеххе уос бүтэй дорџооннорун чуолкайдык сангарарга чингэтэн үерэтии дьарыга, үерэппити хатылааһын

Сыала: Санарыы тутулун сайыннаран үөскэтии

- Оџо интэриэһин тардыы
- Ааспыт теманы хатылааһын
- Оџо сангарар органын салгыы сайыннарыы

Образовательная область: речевое развитие

Интеграция рисование.

Дьарыкка бэлэмнэнии

- Истэр үөрүйэџи сайыннаран оонньуулар:
Туох сангарарый таай. Ыытааччы быыс кэннигэр хас да оонньууру бэлэмнээн баран харамайдар саналарын үтүктэр (маат-маат, кук-куук, чып-чырып, даах-даах).
Ханна тыаһаттылар таай. Төгүрүччү тураллар. Оонньууну ыытар оџо төгүрүк ортотугар турар. Хараџа баайыылаах.биир оџо чуорааны кыратык тыаһатар. Он ортоку турар оџо чопчу истэн этиэхтээх (иннигэр, кэннигэр, уна, ханас тыаһаата диэн).

Дьарык хаамыыта

Үтүө кунунэн оџолоор. Наџаа да үчүгэй настроениялаахпыт бүгүн, бүгүн биһиэхэ ыалдыттар кэлбиттэр. Үөрбүт көппүт настроениябытыттан ыалдыттарга бэрсэммит мичээрдэ бэлэхтиэххэин, дорооболоһуоххайын.

Төгүрүччү туруоџун, куруукпут наһаа кыараџас эбит, кэнэтэн ортотугар үрүөххэ.

Уос былчыннарын сайыннаран эрчиллиилэр. Мэник тылчаан таһырдыа оонньоон баџарбыт. Аанын аһан тахсыбыт. Ыт сылдыарын көрөн аанын сабан төптөрү киирбит. Онтон ыт барбытыгар тахсан хачыаллаабыт. Чаһытын көрбүт тик-так. Чаас эрдэ буолан олбуорун кырааскалаабыт. Үлэтин бүтэрэн аһыан баџарбыт. Тиэстэ мэһийбит, тиэстэтэ үллүбүт, элбэх бэрэски онорбут. Бэрэскитин минньигэс барыаннаџа уймаан сизбит. Аһаан бүтэн таһырдыа тахсан “путбуол” оонньообут. Тыыга олорон үрэџи туораабыт уонна атыгар олорон айаннаабыт. ат туйаџын тыаһа ырааттар-ыраатан испит.

Бары миэстэлэритигэр олоробут. Дьарыкпытын саџалыыбыт.

Хоһоону үөрэтии. II.Тобуруокап

Бай-бай!

Бабат. Татат!

Бал-бал! бах-бах!

Бажа бажайы

Бар да бар.

Туттуллар материал “Мнемотаблица” (экраанга). Оџолоор, бу хоџоонго киџи ханнык настроениялаах эбитий. Кини баџаны кѳрсѳн соџуйбутун ханнык тыллар бѳлиэтииллѳрий. «Бал-бал, бах-бах” диѳн баџа ыстанар тыаџын бѳлиэтиир тыллар. Бары ѳсѳ тѳгүл хоџоону хатылыаџын.

Экраанга улѳ. Барбоскин барабааннаах турара кѳстѳр.

- Хайа, бу Барбоскин тугу тыаџатан киирдѳ. (оџолор эппиэттииллѳр).
- Барабаана хайдах тыаџырый, бум-бум, бум-бум, бум-бум. Эџигини кытта оонњуу кѳлбит.

“Барбоскин, барабаан, бумбумбум” – ханнык дорџоон ордук иѳиллѳрий? “Б” дорџоону этѳрбитигѳр уоспут хайырый? Уоспут ыпсар. Ол аата бу дорџоон бутѳй ду аѳабас ду? Бутѳй дорџоон. “Б” дорџоон символа маннык (экраанга кѳрдѳрѳбүн).

Оонњуу “Кыыллар сана таѳааралларын таай”. Экраанга Барбоскин кѳстѳр. Оџолоор, киџи санаран кѳпсѳтѳр, онтон кыыллар санарбаттар кинилѳр сана таѳаараллар. Бу кимин таайын эрѳ? (экраанга кѳѳѳ ойуута тахсар). Кини сана таѳааран хайырый? – Кѳѳѳ этѳр. Бары хатылыыбыт – Кѳѳѳ этѳр. Билигин истиѳххѳйин (аудио холбуубун). Бары хатылыыбыт Кѳѳѳ этѳр. Онтон бу кимий? Кини хайдах сана таѳаарарый? – ынах, ынах мангырыыр. Куоска нѳааѳыныыр. Онтон бу ханнык кылыый? Кини хайдах сана таѳаарарый? Баџа баџыргыыр. Истиѳххѳйин эрѳ. Саамай сѳп, Баѳа баѳыргыыр.

Сѳпкѳ санарыы.

Хѳѳооммутун хатылыаџын.

Бах-бах- баџачаан,

барр-барр бадараанга

Бах-бах баѳыргыыр.

Баѳалары ынгыртыыр.

Тарбаѳы сайыннарар эрчиллий. Билигин тарбахтарбытын имитиѳххѳйин. Борохуот ѳрүскѳ устар да устар (илиини борохуот курдук тутар), турбата буруолуур (тойон тарбахтары холбуу тутан туруорабыт), былааѳа тѳлимниир (тойон тарбаѳынан былаах курдук кѳрдѳрѳр).

Дорџоонго улѳ. Маѳаџын оонњуу. Остуолга араас оонњуурдары (барабаан, былаах, биѳдѳрѳ, баѳа, бѳрѳ) ааттыы-ааттыы ууар. “Б” дорџоону

ордук кичэйэн этэр. Оџолор биирдii тахсан атыылаһаллар. Оонньуурдарын ааттаан уураллар. Толору эппиэти ирдиибин – «Мин маџаһыынтан Барабаан атыыластым». “Б” дорџоону ордук кичэйэн этэллэр.

Физкультминутка. Массыналар. Оџолор бэйэ-бэйэлэрин кэнниттэн субуруһан тураллар. Иитээччи эьиги бары суоппардаргыт, илиигитин уруулу тутар курдук тутабыт. “Мин бардыбыт” – диэтэхпинэ Эьиги спальня диэки хаамабыт, баран иьэннит бу истиэнэџэ турар “уруулга” сигнал баттыыгыт уонна “Би-биип” диигит. Бары хайаан да таарыйан ааьыхтааххыт. Спальняттан теннен кэлэргитигэр мин барарбаан тыабатыам, бары маршировкалыыбыт уонна “бум-бум-бум” диэн санарабыт уонна олопосторго кэлэн олороџут.

Оџолор, илиилэринэн урууллуур курдук эргитэ-эргитэ субуруьан бараллар, истиэнэџэ турар кнопканы баттыыллар уонна сигнал биэрэллэр “би-би-биип”. Эргиллэн кэлэн миэстэлэригэр олороллоругар барабаан тыабатыан керсебун “бум-бум-бум” санаран хаамалларын дорџооннууллар.

Машенька уонна эһэ остуоруйа.

Биьиги таабырын таайсарбытын наьаа себулуубут. Уонна остуоруйалары себулуубут. Мин билигин эьиэхэ таабырын таайтарыам, таайдаххытына ханнык остуоруйа туьунан кэпсэтиэхпитин билиэхпит.

Эьэ кехсугэр

Корзинаџа кыысчаан олорор

Эьэ бэйэтэ билбэтинэн

Кыыьы дьиэтигэр ильдэр.

Остуоруйа аатын эт,

Таабырыны таай.

Саамай сеп, “Маша уонна эьэ”, нуучча норуотун остуоруйата. Корзинаџа Маша тугу укпугай? Бэрэски. Маша корзината улахана, элбэх бэрэски буьаран угуон наада. Биьиги корзинаџа элбэх бэрэски онорон кемелеьебут дуо Машаџа? Бу илиистэргэ бэрэскилэри бэлэмнээтим, кинилэр маџан дьуьуннээхтэр, сиикэйдэр. Эьиги кугас харандааьынан кьрааскалаатаххытына бэрэскилэр буьан бэлэм буолуохтара. Тургэнник кьрааскалыы охсоннут манна корзинаџа угабыт уонна аптаах тылы этэьит “Бэрэски буьан бэлэм буолла” диэн эттэххитинэ бэрэскигит толору буьан бэлэм буолар.

Оџолоор бэрэскилэри кьрааскалаан аьалан “Бэрэски буьан бэлэм буолла” диэн этэ-этэ корзинаџа угаллар.

Барбоскин бугунну занятияны наѡа себулээбит. Онтон эѡиги себулээтигит дуо? Ордук тугу себулээтигит? Бары кѡхтѡхтүк олус бэркэ оонньоотубут. Барѡа махтал буолуохтун.